

УКРАЇНА. Ашель та Мустьє (1 млн. - 35/30 тис.р. до н.е.)

Максимальна межа просування льодовика бл.100 т.років тому (Дніпровське зледеніння: 250 - 170 тис. р. або 230 - 100 тис. р.)

Сучасні кордони України

Радванка 100 тис.р., Горяне, Замкова гора
 Прийма I 46 тис.р.
 Касперовці
 Буковна
 Стінка
 Чорна
 Королева 1 млн.р.

Житомир 100 тис.р.
 Рихта
 Лука-Врубловецька 300 - 3 тис.р.
 Сокіл
 Ожево, Кормань
 Молодове 60 - 21 тис.р.

Араповичи
 Чулатова
 Костенки 40 - 20 тис.р.

Ізюм 300 тис.р.
 Романкове 150 - 38 тис.р.
 Круглик 300 - 100 тис.р.
 Василівка-1
 Ненаситець
 Орел
 Августинівка 40 тис.р.
 Держулі
 Званівка
 Червоний Яр
 Бірюча балка 42 - 30 тис.р.
 Амеросіївка
 Новоклинівка,
 Боярівка,
 Успенка
 Самсонове,
 Седове,
 Греково,
 Єланчик,
 Холодне

- Стоянки палеолітичних мисливців:**
- - раннього палеоліту (2 500 - 120 тис. р. до н.е.)
 - - середнього палеоліту (мустьє) - 300 - 30 тис.р. до н.е. (Більше 80)
 - - Межа останнього зледеніння (80/70 - 13/10 тис.р. до н.е.)

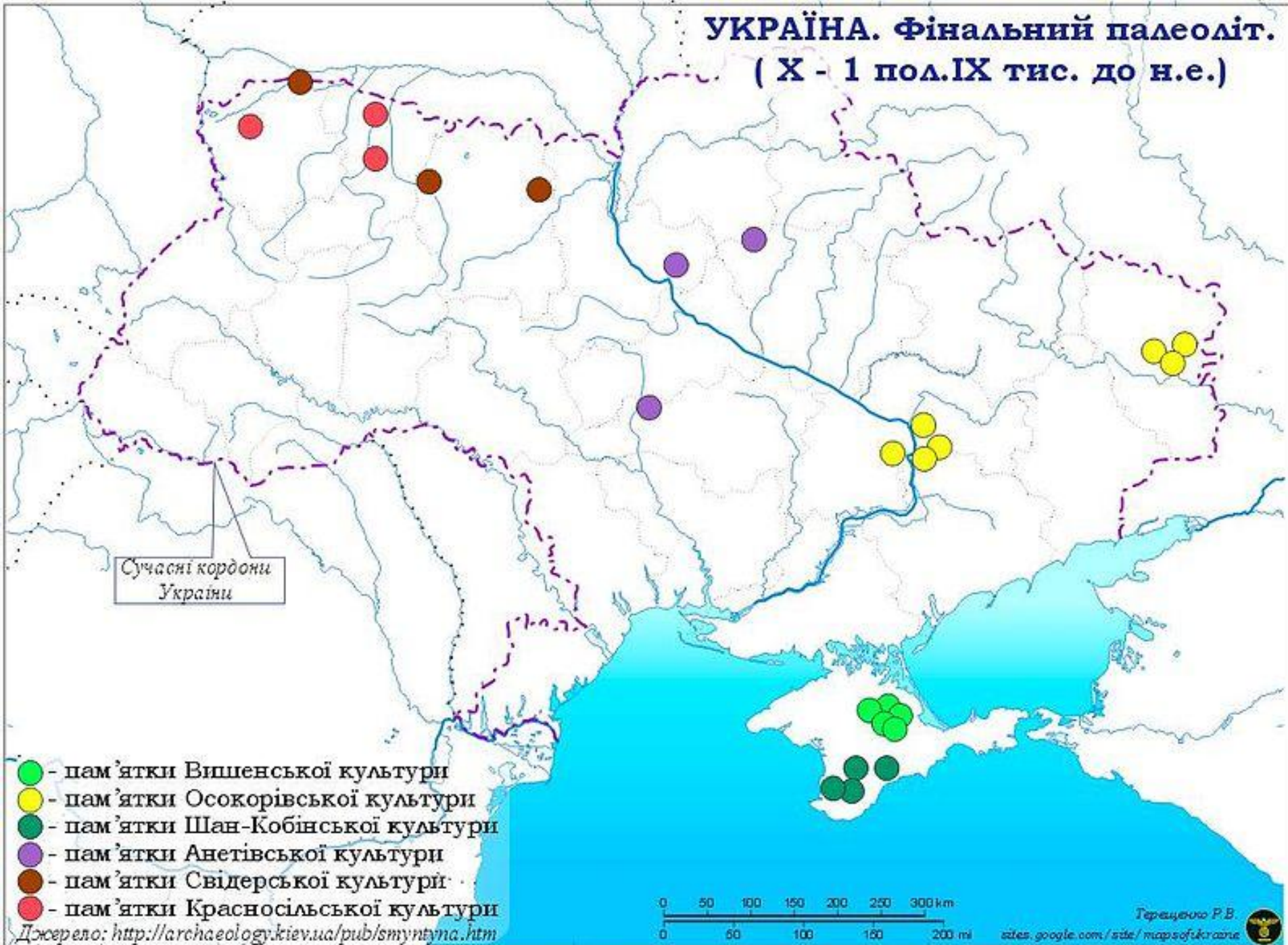
“Чорноморське” озеро

Межа останнього зледеніння (80/70 - 13/10 тис.р. до н.е.)

УКРАЇНА. Верхній палеоліт. (35 - 10 тис.р. до н.е.)

УКРАЇНА. Фінальний палеоліт. (X - 1 пол. IX тис. до н.е.)

Джерело: <http://archaeology.kiev.ua/pub/smyntyna.htm>

УКРАЇНА. Перехід до мезоліту. (сер. IX тис. до н.е.)

Джерело: <http://archaeology.kiev.ua/pub/smyntyna.htm>

УКРАЇНА.

Ранній мезоліт
(кінець IX -

1 пол. VIII тис. до н.е.)

Сучасні кордони
України

УКРАЇНА.

Пізній мезоліт

(сер.VIII - кін.VII тис. до н.е.)

▲ пам'ятки Кукрекеської культурно-історичної спільності

▲ пам'ятки постСвідерської культурно-історичної спільності

Сучасні кордони України

- ▲ Пісочнорівська культура
- ▲ пам'ятки культури Вороців-Старуня
- ▲ Гірнокримська культура
- ▲ Молодовська культура
- ▲ пам'ятки типу Райгородок-Рубці
- ▲ Кудлаївська культура
- ▲ Гребениківська культура
- ▲ Донецька культура (мезоліт-неоліт)
- ▲ Рудоострівська культура
- ▲ Василівський могильник
- ▲ культура Кам'яниця-Бараньє

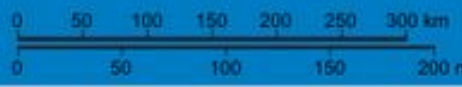
ДНІСТРОВСЬКА

ІАНИТІВСЬКА

ДНІПРОВСЬКА

КРИМСЬКО-ПРИАЗОВСЬКА

ЧОРНЕ МОРЕ

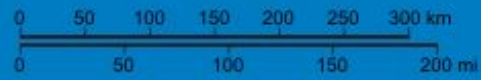
Джерело: <http://archaeology.kiev.ua/pub/smyntyna.htm>

УКРАЇНА. Неоліт. (V тис. до н.е.)

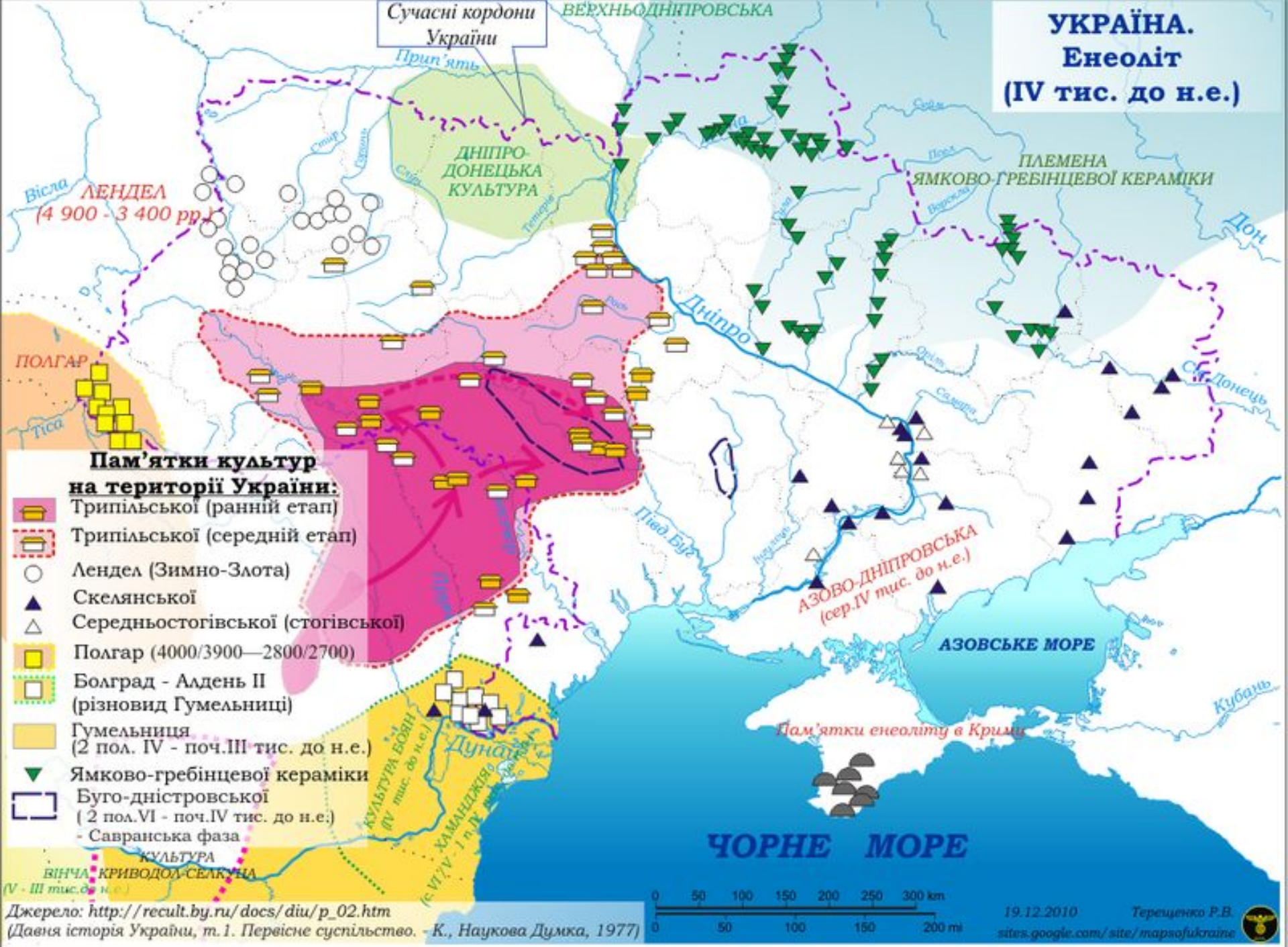

Сучасні кордони України

- Поселення культур на території України:**
- ДНІПРО-ДОНЕЦЬКА КУЛЬТУРНА ОБЛАСТЬ (с. V - поч. III тис. до н.е.)
 - Докукунть
 - Лінійно-стрічкової кераміки
 - Буго-Дністровської
 - Азово-Дніпровської
 - Сурської
 - Нижньодонської
 - Кримського неоліту
 - Лисогубівської
 - Києво-черкаської
 - Верьовкінської
 - Донецької

УКРАЇНА. Енеоліт (IV тис. до н.е.)

Сучасні кордони України

Прип'ять

ДНІПРО-ДОНЕЦЬКА КУЛЬТУРА

ПЛЕМЕНА ЯМКОВО-ГРЕБІНЦЕВОЇ КЕРАМІКИ

ЛЕНДЕЛ (4 900 - 3 400 рр.)

ПОЛГАР

Пам'ятки культур на території України:

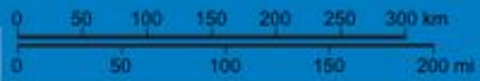
- Трипільської (ранній етап)
- Трипільської (середній етап)
- Лендел (Зимно-Злата)
- Скелянської
- Середньостогівської (стогівської)
- Полгар (4000/3900—2800/2700)
- Болград - Адень II (різновид Гумельниці)
- Гумельниця (2 пол. IV - поч. III тис. до н.е.)
- Ямково-гребінцевої кераміки
- Буго-дністровської (2 пол. VI - поч. IV тис. до н.е.) - Савранська фаза

АЗОВО-ДНІПРОВСЬКА (сер. IV тис. до н.е.)

АЗОВСЬКЕ МОРЕ

Пам'ятки енеоліту в Криму

ЧОРНЕ МОРЕ

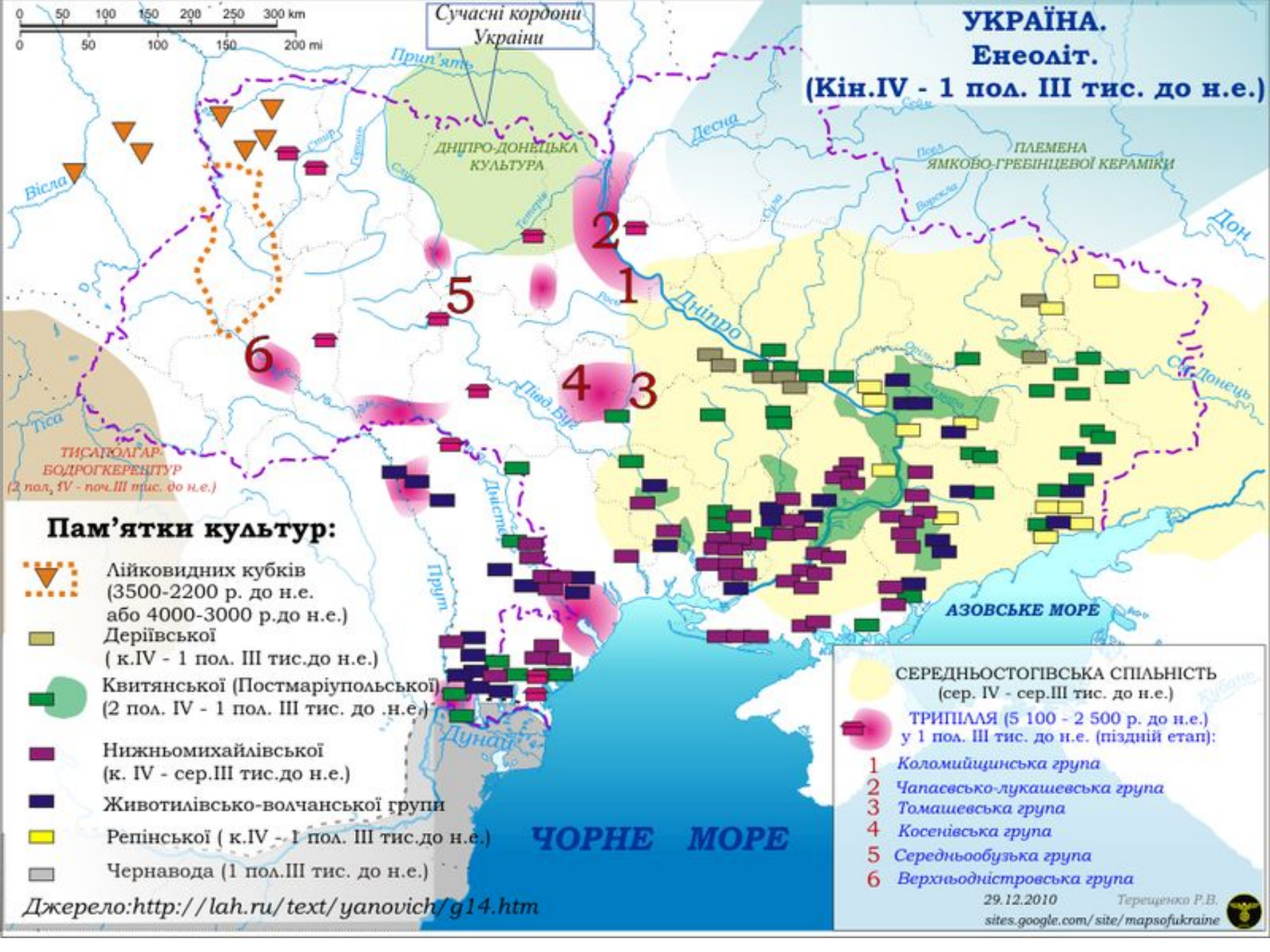
Джерело: http://result.by.ru/docs/diu/p_02.htm
(Давня історія України, т.1. Первісне суспільство. - К., Наукова Думка, 1977)

Сучасні кордони України

УКРАЇНА. Енеоліт.

(Кін. IV - 1 пол. III тис. до н.е.)

Пам'ятки культур:

- Лійковидних кубків (3500-2200 р. до н.е. або 4000-3000 р. до н.е.)
- Деріївської (к. IV - 1 пол. III тис. до н.е.)
- Квитянської (Постмаріупольської) (2 пол. IV - 1 пол. III тис. до н.е.)
- Нижньомихайлівської (к. IV - сер. III тис. до н.е.)
- Животилівсько-волчанської групи
- Репінської (к. IV - I пол. III тис. до н.е.)
- Чернавода (1 пол. III тис. до н.е.)

- СЕРЕДНЬОСТОГІВСЬКА СПІЛЬНОСТЬ (сер. IV - сер. III тис. до н.е.)
- ТРИПІЛЛЯ (5 100 - 2 500 р. до н.е.) у 1 пол. III тис. до н.е. (пізній етап):
 - 1 Коломиїщинська група
 - 2 Чапавсько-лукашівська група
 - 3 Томашівська група
 - 4 Косенівська група
 - 5 Середньообузька група
 - 6 Верхньодністрівська група

Джерело: <http://lah.ru/text/yanovich/g14.htm>

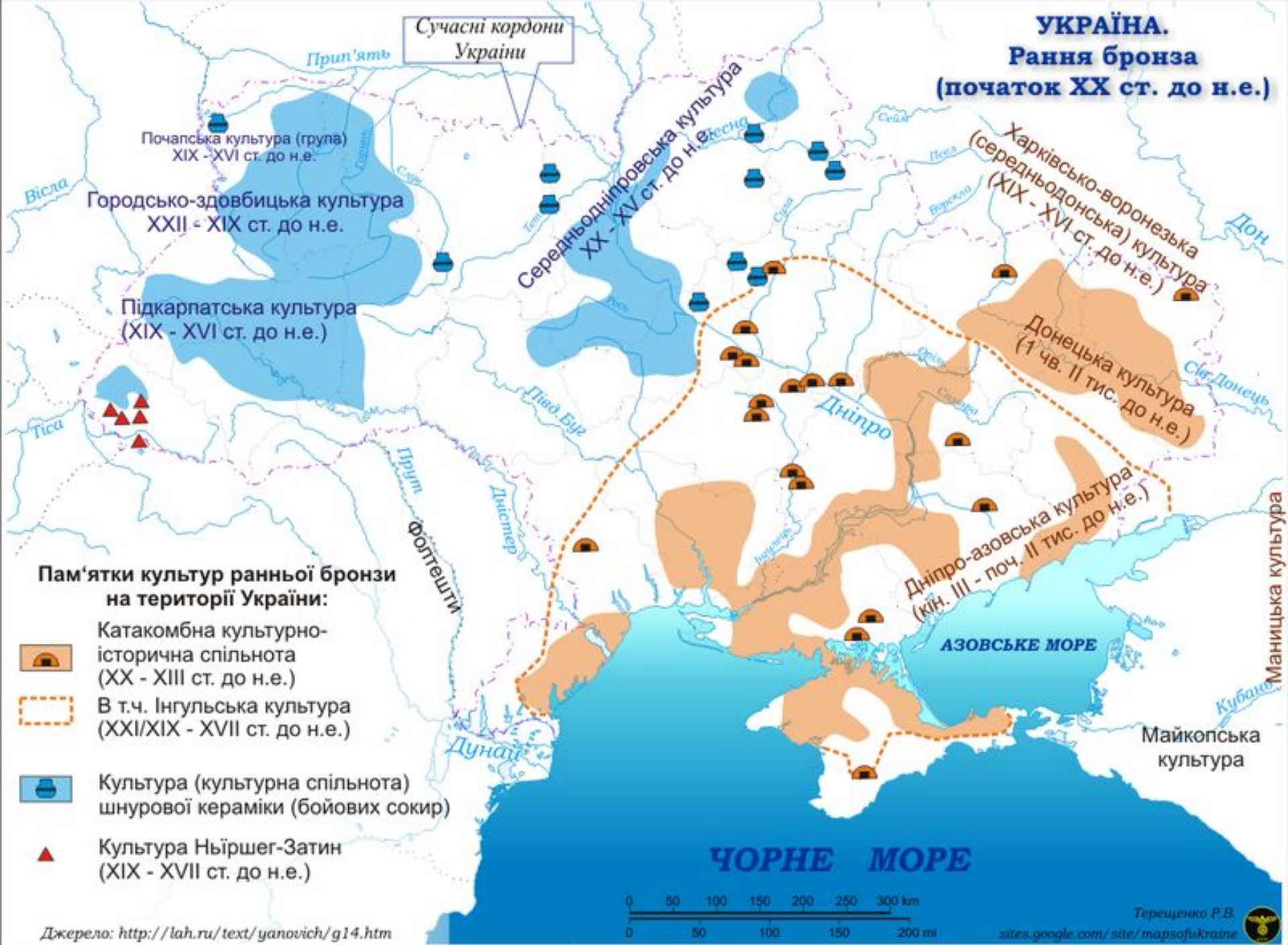

Сучасні кордони України

УКРАЇНА. Перехід до бронзи. (середина III тис. до н.е.)

УКРАЇНА. Рання бронза (початок XX ст. до н.е.)

УКРАЇНА. Бронза. (2 пол. III тис. до н.е.)

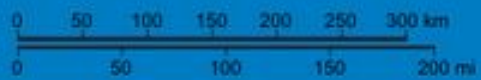
Сучасні кордони України

ПАМ'ЯТКИ КУЛЬТУР:

- ЯМНОЇ (3500/3000 - 2500 р.до н.е.)
- КЕМИ-ОВІНСЬКОЇ (III тис. до н.е.)
- КУЛЯСТИХ АМФОР (III тис. до н.е.)
(межі за різними джерелами)
- БАДЕНСЬКОЇ (IV - III тис. до н.е.)
- ФОЛТЕШТИ/КОЦОФЕНІ (III тис. до н.е.)
- ГЛИНА/ШНЕКЕНБЕРГ (III тис. до н.е.)

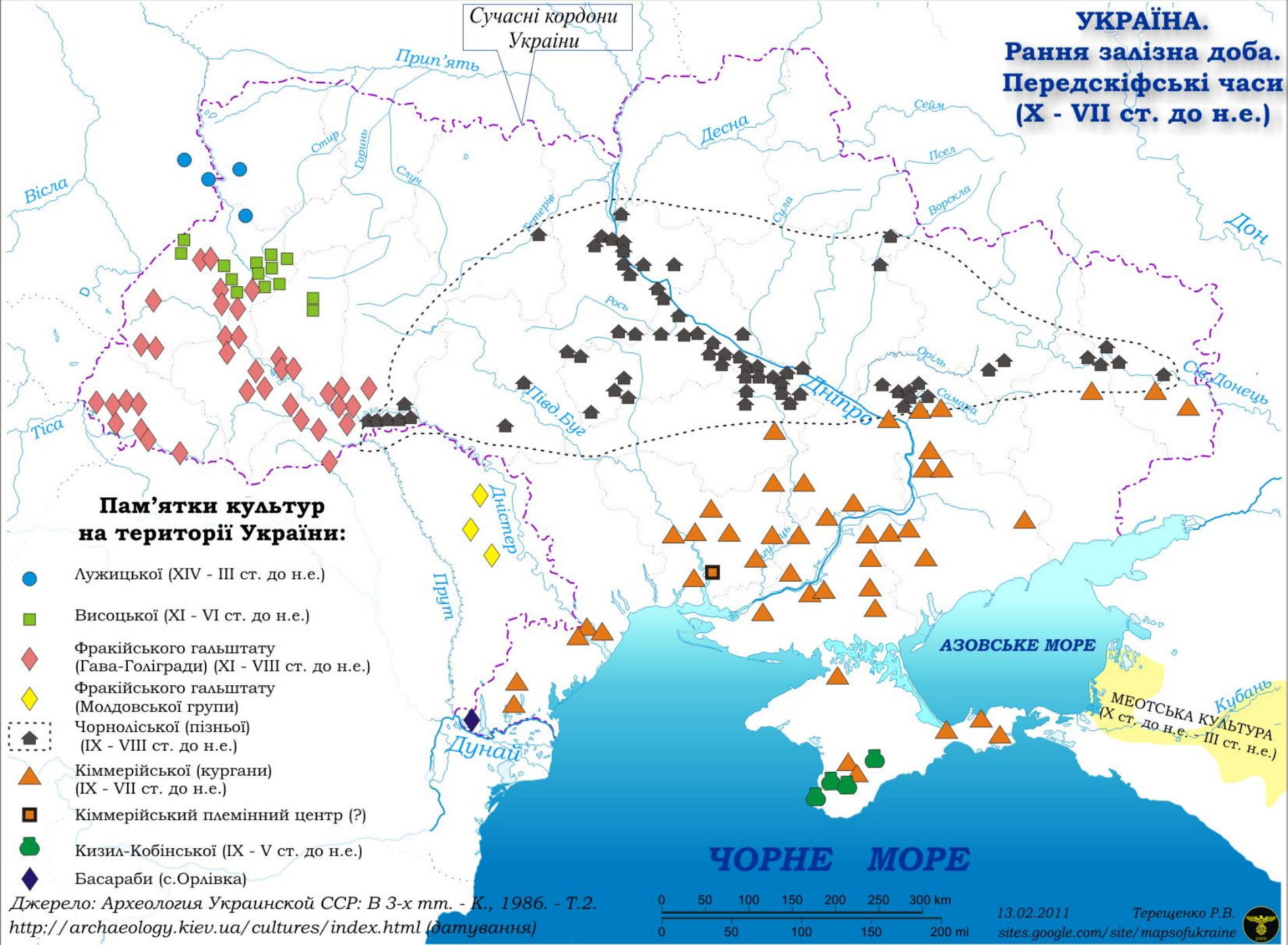
Джерело: <http://lah.ru/text/yarovich/g14.htm>

УКРАЇНА.

Рання залізна доба.
Передскіфські часи
(X - VII ст. до н.е.)

Сучасні кордони
України

Пам'ятки культур на території України:

- Лужицької (XIV - III ст. до н.е.)
- Висоцької (XI - VI ст. до н.е.)
- ◆ Фракійського гальштату (Гава-Голігради) (XI - VIII ст. до н.е.)
- ◆ Фракійського гальштату (Молдовської групи)
- Чорноліської (пізньої) (IX - VIII ст. до н.е.)
- ▲ Кімерійської (кургани) (IX - VII ст. до н.е.)
- Кімерійський племінний центр (?)
- Кизил-Кобінської (IX - V ст. до н.е.)
- ◆ Басараби (с.Орлівка)

Джерело: Археология Украинской ССР: В 3-х тт. - К., 1986. - Т.2.
<http://archaeology.kiev.ua/cultures/index.html> (датування)

0 50 100 150 200 250 300 km
0 50 100 150 200 mi

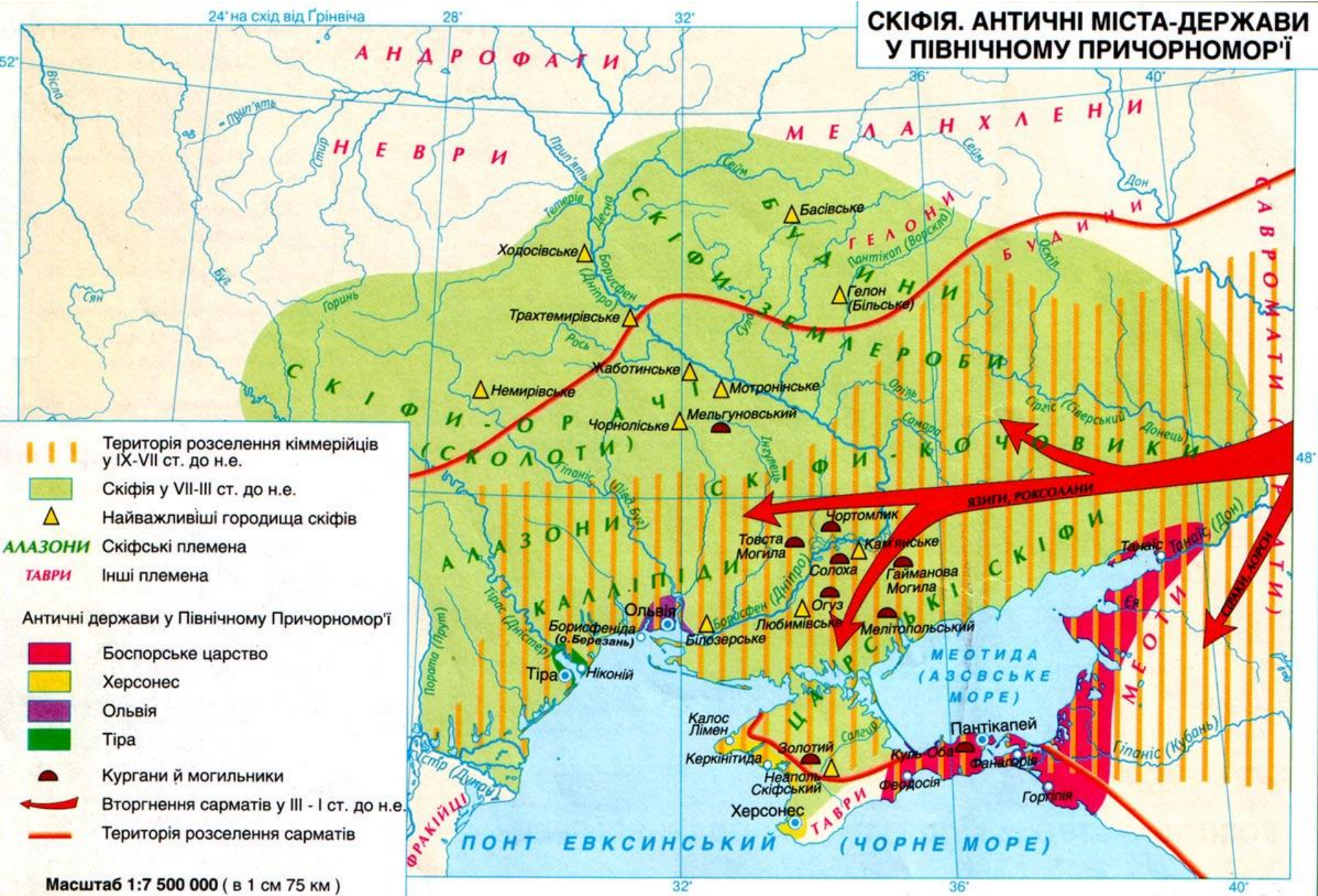
13.02.2011

sites.google.com/site/mapsofukraine

Терещенко Р.В.

СКІФІЯ. АНТИЧНІ МІСТА-ДЕРЖАВИ У ПІВНІЧНОМУ ПРИЧОРНОМОР'І

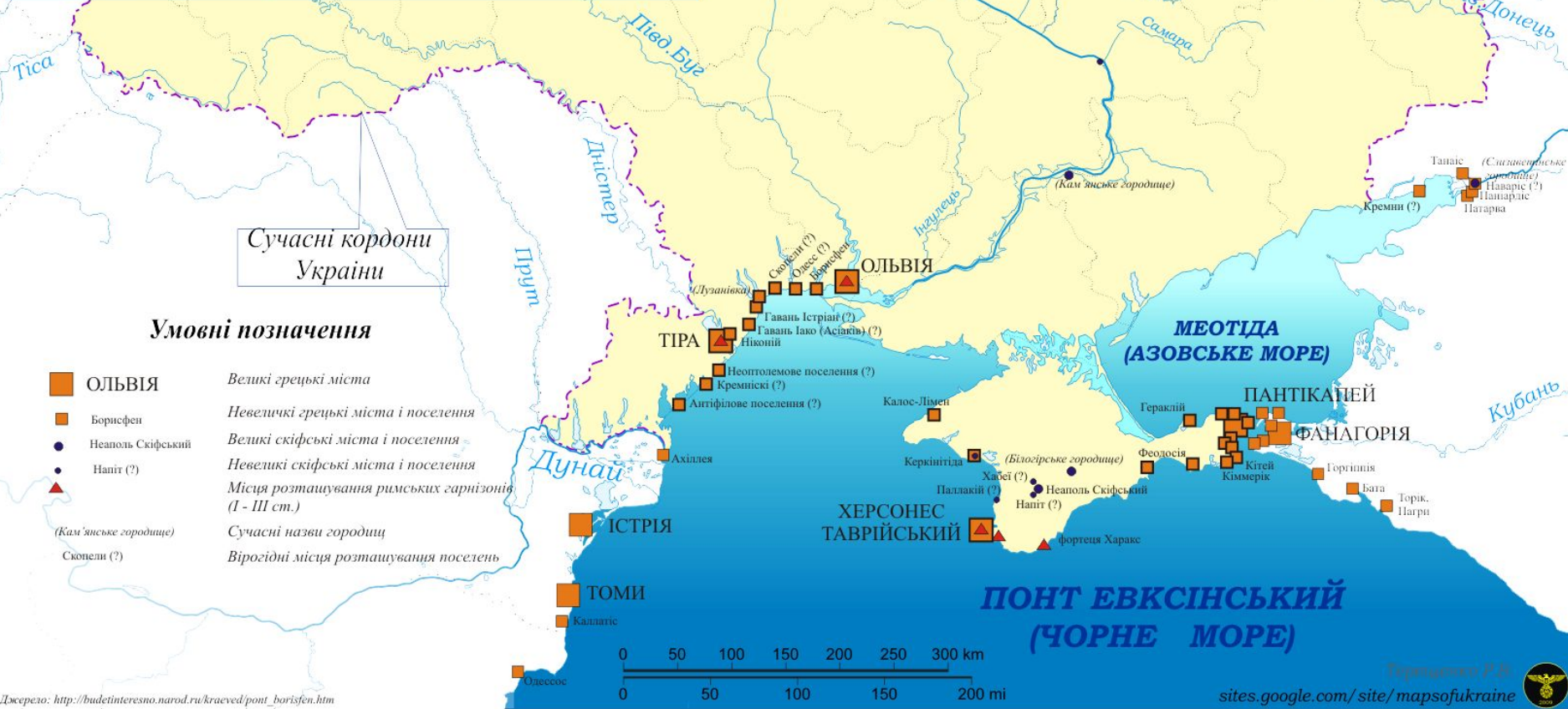
- Територія розселення кіммерійців у IX-VII ст. до н.е.
- Скіфія у VII-III ст. до н.е.
- Найважливіші городища скіфів
- СКІФСЬКІ ПЛЕМЕНА**
- ТАВРИ** Інші племена
- Античні держави у Північному Причорномор'ї**
- Боспорське царство
- Херсонес
- Ольвія
- Тіра
- Кургани й могили
- Вторгнення сарматів у III - I ст. до н.е.
- Територія розселення сарматів

Масштаб 1:7 500 000 (в 1 см 75 км)

Давньогрецькі (боспорські) міста на берегах Керченської протоки

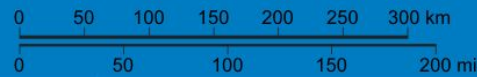
УКРАЇНА. Античні міста (VII ст. до н.е. - IV ст. н.е.)

Сучасні кордони України

Умовні позначення

- ОЛЬВІЯ *Великі грецькі міста*
- Борисфен *Невеличкі грецькі міста і поселення*
- Неаполь Скіфський *Великі скіфські міста і поселення*
- Напіт (?) *Невеликі скіфські міста і поселення*
- ▲ *Місця розташування римських гарнізонів (I - III ст.)*
- (Кам'яське городище) *Сучасні назви городищ*
- Скопелт (?) *Вірогідні місця розташування поселень*

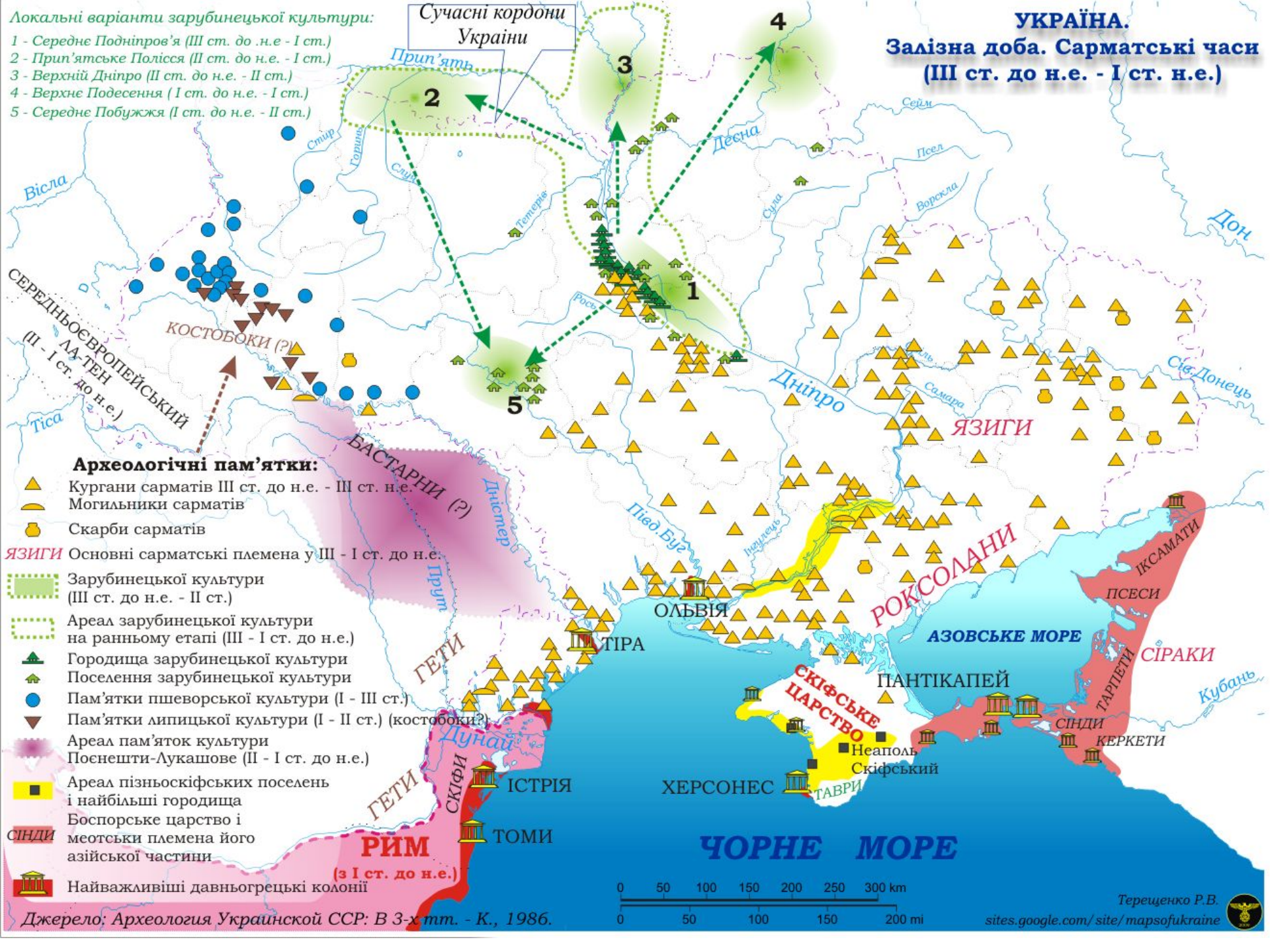

УКРАЇНА.

Залізна доба. Сарматські часи (III ст. до н.е. - I ст. н.е.)

Сучасні кордони України

- Локальні варіанти зарубинецької культури:
- 1 - Середнє Подніпров'я (III ст. до н.е. - I ст.)
 - 2 - Прип'ятське Полісся (II ст. до н.е. - I ст.)
 - 3 - Верхній Дніпро (II ст. до н.е. - II ст.)
 - 4 - Верхнє Подесення (I ст. до н.е. - I ст.)
 - 5 - Середнє Побужжя (I ст. до н.е. - II ст.)

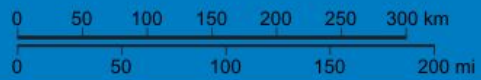
Археологічні пам'ятки:

- ▲ Кургани сарматів III ст. до н.е. - III ст. н.е.
- ▲ Могилиники сарматів
- Скарби сарматів

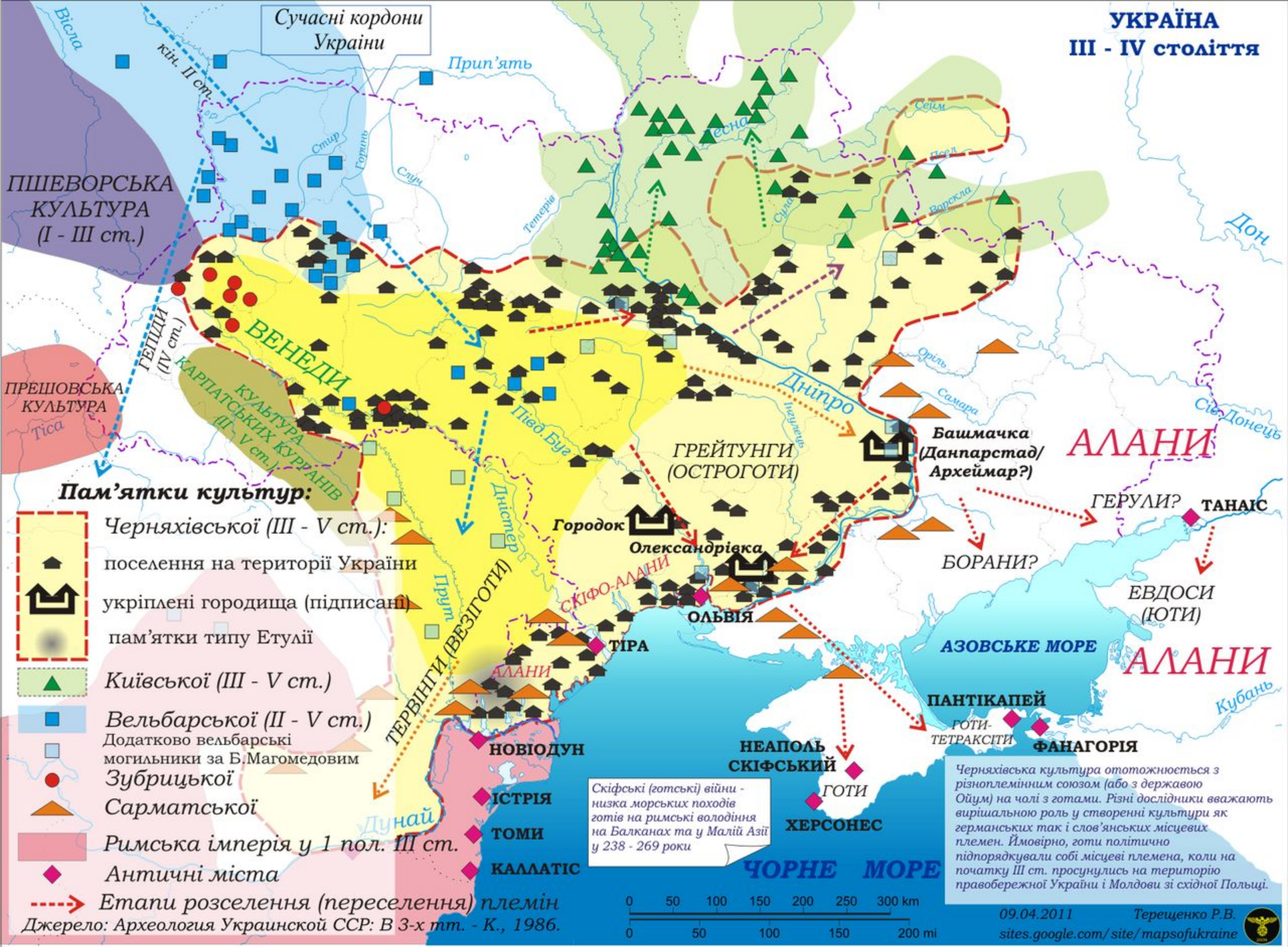
ЯЗИГИ Основні сарматські племена у III - I ст. до н.е.

- Зарубинецької культури (III ст. до н.е. - II ст.)
- Ареал зарубинецької культури на ранньому етапі (III - I ст. до н.е.)
- Городища зарубинецької культури
- Поселення зарубинецької культури
- Пам'ятки пшеворської культури (I - III ст.)
- ▲ Пам'ятки липицької культури (I - II ст.) (костовоки?)
- Ареал пам'яток культури Поснешти-Лукашове (II - I ст. до н.е.)
- Ареал пізньоскіфських поселень і найбільші городища Боспорського царства і меотські племена його азійської частини
- СИНДИ
- Найважливіші давньогрецькі колонії

Джерело: Археология Украинской ССР: В 3-х тт. - К., 1986.

УКРАЇНА
III - IV століття

ПШЕВОРСЬКА КУЛЬТУРА (I - III ст.)

ПРЕШОВСЬКА КУЛЬТУРА

ВЕНЕДИ
КУЛЬТУРА (III - V ст.)

КАРПАТСЬКИХ КУРРАНІВ
КУЛЬТУРА (III - V ст.)

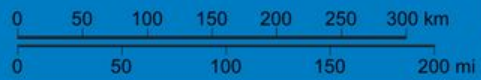
Пам'ятки культур:

- Черняхівської (III - V ст.): поселення на території України
- укріплені городища (підписані)
- пам'ятки типу Етулії
- Київської (III - V ст.)
- Вельбарської (II - V ст.)
- Додатково вельбарські могиляники за Б.Магомедовим
- Зубрицької
- Сарматської
- Римська імперія у 1 пол. III ст.
- Античні міста

-----> Етапи розселення (переселення) племен
Джерело: Археологія Української ССР: В 3-х тт. - К., 1986.

Скіфські (готські) війни - низка морських походів готів на римські володіння на Балканах та у Малій Азії у 238 - 269 роки

Черняхівська культура ототожнюється з різноплемінним союзом (або з державою Ойум) на чолі з готами. Різні дослідники вважають вирішальною роль у створенні культури як германських так і слов'янських місцевих племен. Ймовірно, готи політично підпорядкували собі місцеві племена, коли на початку III ст. просунулись на територію правобережної України і Молдови зі східної Польщі.

ВЕЛИКЕ РОЗСЕЛЕННЯ СЛОВ'ЯН V–VIII ст.

- Території, заселені слов'янами на початку нашої ери
- Напрямки розселення слов'ян у V–VIII ст.
- Морські походи слов'ян
- Район розселення антів (пенківська культура V–VII ст.)
- Район розселення склавинів (празька культура V–VII ст.)
- Найдавніші політичні центри східних слов'ян

Старокиївська гора ▲

Кордони держав на 565 р.:

- Візантійської імперії
- Королівства франків
- Держави Сасанідів
- Володіння Тюркського каганату (на 581 р.)
- Переселення аварів у другій половині VI ст.
- Переселення болгар у другій половині VII ст.
- Території, заселені слов'янами на кінець VIII ст.

Племена і союзи племен VII–VIII ст.:

- В'ЯТИЧІ** східні слов'яни
- ПОЛЯНИ** східнослов'янські племена – предки українців
- ВІСЛЯНИ** західні слов'яни
- СЕРБИ** південні слов'яни
- ЛИТВА** балтійські племена
- МЕРЯ** фіно-угорські племена
- АВАРИ** тюркські племена
- АЛАНИ** інші

